

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — **Inserati:** Šeststopenjska polit-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — **Volja za Ljubljano v upravnishvu:** za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. voč. **Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.**

Štev. 189.

V Ljubljani v petek, 21. avgusta 1885.

Tečaj II.

K sklepu angleškega parlamenta.

Dne 14. avgusta zaključila je kraljeva komisija državni zbor velikobritanskih otokov. Lord-kancelar prečital je zbranim udom plemenitaške in spodnje zbornice prestolni govor, potem pa so se razšli možje, ki so zadnjih 5 let imeli v rokah usodo svoje domovine in ogromnega dela vesoljnega sveta, kamor le sega vpliv angleškega imena.

Zborovanje zaključenega parlamenta bode ostalo z lapidarnimi črkami zapisano v zgodovini angleškega naroda. V vnanji politiki sicer minola zbornica ni dosegla mnogo, ali celo nič, kakor trdijo nasprotniki bivše večine. Gladstone napravil je celo vrsto velikih napak in ker ga je stranka njegova podpirala, podpirala je s tem tudi svoje sodelovanje pri nesrečnih potih, katere je korakal premier. Njegovo polovičarsko postopanje v irskem vprašanji je deloma zaviralo uspešno pacifikacijo tužnega otoka. Bombardovanje Aleksandrije pokazalo je svetu, da dela kabinet le po vtisih momenta, a ne vztrajno in strogo po premišljenih načrtih. Razpor z Nemčijo je obelodanil, kako da je Angleška osamljena bila v evropskem koncertu; porazi angleške politike v Osrednji Aziji, v Egiptu in v drugih kolonijalnih vprašanjih pričali so glasno, da postopanje voditelja britanske usode ni bila povsodi posledica srečno izbranih sredstev in potov. Liberalna večina spodnje zbornice je to videla in doživela, a vender je sivega premiera podpirala ter mu vselej odpuščala zmote, katere mu je očital svet. Le nazadnje, ko je bila uže mera polna, od-

rekla mu je pri malenkostnem vprašanji svojo podporo, in Gladstone je odstopil, ker mu niso dovolili povečanja davkov na — žgane pijače!

Kaj je bilo pač vzrok, da je zamogel premier toliko časa se vzdržati na površji, če tudi mu je delala vnanja politika brez števila zadreg in skrbi? Večina državnega zbora imela je posebni cilj pred očmi, da je tako zvesto se oklepala starega voditelja. Hotela je na vsak način dovršiti njegovo volilno reformo, dobro vedoč, da si s tem postavi *monumentum aere perennius* v zgodovini domovine svoje. Pogled na volilno reformo bil je oni moment, ki je združeval in zjedineval nikakor homogenno večino. Kakor koli bode svet sodil o preteklem delovanji bivšega parlamenta — jedne slave mu ne bode mogel odrehati, namreč, da je razširil volilno pravo na skoro dva milijona novih volilcev in tako vstvaril malo da ne občno volilno pravico.

Tri in petdeset let je preteklo, odkar se je zadnjikrat razširjevalo dragoceno to pravo ustavnega državljana. Lord John Russell bil je l. 1832 stavil svoj slavn predlog o razširjavi volilne pravice in konečno zmagal s svojim zakonom. Skoro pol leta vršili so se najstrastnejši boji v zbornici. Vse, kar je premogla tedanja angleška inteligencija talentov in slavnih govornikov, stopali so na govorniško tribuno in govorili *pro* in *contra*. Slavn zmagovalec pri Waterloo bil je jeden najhujših nasprotnikov Russellovega predloga, a nič ni pomagalo. Ljudstvo je vojvodi Wellingtonskemu pobilo okna — zbornica pa je sprejela zakon, ter porazila Peelovo ministerstvo, ki je nasprotovalo liberalnemu načrtu nove volilne postave. Sedaj se je reforma Gladstonova mirneje vršila, a vsled

tega ni nikakor manjšega pomena za razvoj angleškega konstitucionalnega življenja.

Zadnje mesece stala je v spodnji zbornici liberalna večina nasproti konservativni vladi. Gladstone je odstopil in prepustil svoje mesto lordu Salisburyju, pač z upanjem v srei, da nova volitev zopet pripelje zvezdo njegovo na obnebje. Tedaj bode namreč prvikrat stopilo k volilni mizi dva milijona novih volilcev, ki se imajo Gladstonu zahvaliti za to pravico. Ni dvojiti, da bode hvaležnost marsikoga privedla v njegov tabor; bivši premier bode se v volilni borbi sklicaval na velikansko uslugo, ki jo je stvoril svojim sodržavljanom in to bode njegovo najboljšo agitacijsko sredstvo. Težje se bode godilo sedanjemu voditelju angleške politike. Lord Salisbury ne bode mogel kazati na jednake zasluge in ako se mu med tem ne posreči, pridobiti si velikih uspehov v vnanji politiki in genijalno poravnati prednikove zmote, ne bode mogel z gotovostjo pričakovati vgodnega izida za-se in za svoje politične prijatelje.

Mogoče je torej, da v jeseni zmagaja zopet sivolasi Gladstone in vnovič prime v roke veslo državne ladije. Ako se to zgodi, pripisati moralo se bode to liberalni volilni reformi. Masa angleškega naroda ceni je više, nego drago in strmo-glavo vnanjo politiko, ki tirja toliko ogromnih žrtev. Volilna reforma je najslavnejše delo bivšega parlamenta, najboljša agitacija bivše večine.

Žganjepitje v Koroški.

(Konec.)

Mnenje deželnega zdravstvenega sveta je zelo obširno. Razlaga najprej pogubne učinke použitega

Listek.

Moji sorodniki.

(Spomini. Spisal —zd.)

(Dalje.)

O tem, kar ti imam povedati sedaj, ne govorim rad; zato naj bo kratko, kolikor mogoče. Kmalu potem vstopil sem v službo pri železnici v S. . .

Šest mesecev sem bil uže ločen od Amalije. Nekega jutra prejel sem pismo od nje in prav kratko mi je povedala, da moja nikdar postati ne more, če tudi me ljubi.

„Nečem, da bi zavoljo mene še ti moral stradati!“ Tako se je končalo njeno pisanje, to strašno pisanje, ki mi je skoro pamet vzelo in v obupu končalo me.

Pisal sem jej ter prosil jo, usmiljenje imeti s življenjem mojim; zagotavlja joč jej, da moja služba uže zdaj lahko živi dva, da se mi kmalu zboljša itd.

Po minolem tednu prejel sem odgovor: „Čas vse rane zaceli!“

Ti nisi imela srca, Amalija! Popustil sem službo in šel; kam, tega sam vedel nisem. Le to vem, da sem Veliko soboto zgodaj v jutro stal na našem pokopališču ob materinem grobu ter vse potožil mrtvi materi.

Prihrumela je tedaj druhal bosopetih, razmršenih vaških paglavcev na pokopališče, ki so letaje po grobovih ruvali križe z njih, da zakurijo blagoslovljen ogenj pred cerkvijo. Tak je običaj pri nas.

Tudi na grob moje matere pridiral je eden onih bosopetcev in izruval križ, ne brigaje se za mene. Pograbil sem ga za kuštrave lase, potegnil mu križ iz rok in lopil ga ž njim po glavi, da je pol mrtev telebil na tla.

Kaj se je godilo potem z mano?

Utaknili so me v zapor in štiri mesece sem čepel v ječi. A kaj sem se menil jaz za to; saj sem komaj vedel, da živim.

Gospodom sodnikom, ki so hoteli vedeti, zakaj sem udaril otroka, odgovarjal nisem ničesar. In jezili so se, postili me, a ust odprli mi niso.

Čez štiri mesece izpustili so me iz ječe, pa pokopali v blaznico, trdeč, da sem blazen. In tu so učeni in modri zdravniki celo leto študirali

mojo blaznost in našli naposled, da nisem nevaren norec ter izpustili me zopet med pametni svet.

Tako se je godilo tvojemu prijatelju!

Usoda, kako strašno si igraš z nami, kako nerazumljivo!

In kam zdaj?

Imel sem dobiti del svoj po materi; napotil sem se tedaj k Lavrenciju.

„Ubijalec, vlačugar, po kaj si prišel?“ Tako me je sprejel brat. Povedal mi je vse, kar se grdega povedati in reči more. Pa kmalu se je po polnem umiril.

„Denarjev ti je treba, kaj ne?“ dejal je.

„O jaz imam dobro srce, Danijel! V sramoto si sicer zakopal našo hišo, pa brat odpusti vse bratu. In če sem ti popreje govoril tako, malo preostro, te vender le rado ima tole srce. Pet sto ti dam za tvoj del in kar zdaj ti jih naštejem. Saj menda veš, da še danes ni urejeno pri visoki gosposki, kar bi bilo uže pred letom moralo biti, in ti moraš imeti denar. Zato kupim tvoj del, Danijel, samo zato. Brat si moj in denar moraš imeti!“

Če je človek v potrebi, kakor sem bil jaz tedaj, ima kmalu zadosti.

alkohola na splošno. V preobili meri užiti alkohol je najnevarnejši narkotični strup; v preobili meri užiti alkohol uniči človeku telesne in duševne moči, zapelje ga na pohujšljiva pota, nakoplje mu božjast in celó vrsto drugih groznih bolezni. V Koroški pokazali so se že žalostni nasledki žganjepitja: Od l. 1872 pomnožilo se je v blaznicah povprečno vsako leto število blaznih za 36 oseb, katere so bile udane žganjepitju. Deželni šolski svet izrekel je v svojem poročilu žalostno istino, da je Koroška po žganjepitju grozno okužena ter da treba nujne pomoči, če se hoče narod rešiti pogina. Kot protisredstva proti žganjepitju omenjal je deželni zdravstveni svet: Pred vsem naj se poviša davek na žganje; postavni propisi naj se strogo uporabljajo; skrbi naj se za ceni živež, izlečke; povzdigne naj se sadjarstvo ter pridelovanje jabolčnega; ustanavljajo naj se društva zmernosti, katerim naj pristopajo vsi, brez razločka stanu in vere.

Naj nam bode končno še dovoljeno omeniti, kako govori o žganjepitju na Koroškem knjižica „Die Kärntner Slovenen“. Pod naslovom: „Žganje in koritnjak (Steinbier)“ piše pisatelj te knjižice:

„Velika rakasta ugnjida v deželi koroški je vedno bolj rastoča žganjarska kuga. Osebito je iz nerafinovanega spirita po mrzlem potu pripravljeno žganje ono, kar vpliva tako ostrupljivo, jemlje moči ter pridi ljudstvo, tako da je uže več rodoljubov v skrbi, da ne bode dežela več mogla dati vojakov, ker se število za vojaško službo nesposobnih od leta do leta množi. Uživanje žganja tudi v obili meri podkopuje pravost, kar bi pač podrobneje dokazavati komaj da trebalo. Zdanji gospod deželni predsednik se mnogo trudi, da bi zabranil to zlo. Žal! da je njegovo prizadevanje imelo do zdaj le malo vspeha.

Splošno mnenje pa je to, in tudi večina županov po deželi, vprašani ob svojem času za mnenje, izreklo se je, da ne bode prej možno zdatno omejiti uživanje žganja, dokler se za revno prebivalstvo ni našla druga pijača. Taka pijača je deželi koroški uže znana, to je uže od nekdanj v deželi znani koritnjak, kateri se je v prejšnjem času v mnogih slovenskih kmetskih hišah, osebito v celovski okolici, izdeloval in pil. Koritnjak je zdrav, ukusen, redilen in malo alkoholičen, torej ne lahko opojin.

Napačno je bilo, da se je izdelavanje koritnjaka obdačilo. S tem bili so kmetje primorani, opustiti njega izdelavanje, in od tega časa se žganjarska kuga vedno bolj razširja, ker posestniki dajejo delavcem za južino mestu koritnjaka spiritovno žganje.

Visoka vlada je gotovo z nami istega mnenja, naj se odpravi žganjarska kuga; zato prej ponižno prosimo, naj milostno izvoli preudarjati, bi li ne bilo umestno, v Koroški ali zopet svobodno do-

Za nekaj ur nosil sem pet sto goldinarjev v svojej listnici; brat pa je za to svoto šest tisoč le nekaj mesecev pozneje potisnil v svoj žep. Za spominek na materinem grobu dal sem mu nekaj goldinarjev. Dejal je, da tudi drugi hočejo dati po toliko in se nagrobnik postavi še tekoče leto. Konečno pa me je prosil, kakor hitro mi je mogoče, zapustiti njegov dom.

„Kaj bi dejali bratje in sestre, če bi zvedeli, da sem govoril s tabo!“

Srce me je bolelo, ko mi je govoril tako. Šel sem, a mislil nisem, da se vrnem še kedaj.

(Dalje prihodnjič.)

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

14.

Mnoga okna občinske hiše so razsvetljena. Žandar stoji kot straža na vratih. Na trgu je več ljudij v skupinah, kateri kramljajo, čudne obraze delajo ter se prepirajo.

Uradniki se zopet zberejo v sejo.

pustiti izdelovanje koritnjaka ali pa ga le malo obdačiti? Tako, meni pisatelj, možno bi bilo narodu kupavati si ceno zdravo pijačo ter se odvaditi strupenega žganja.

Glasovi iz Francije.

Pariski dopisnik v „Pol. Corr.“ z dné 16. t. m. poroča o mnenji pariških političnih krogov glede nekaterih političnih vprašanj in dogodkov naslednje:

Egipet je zdaj zopet najvažnejše dnevno vprašanje v tukajšnjih političnih krogih. Angleška politika kaže, naj trdi lord Salisbury, kar hoče, da nastopi drugo pot. Vse se vender giblje še v negotovih obrisih, morda, ker angleški kabinet še le skuša najti rešitev vprašanju. Angleški kabinet je odrekel dolnji zbornici pojasnilo o misliji Drummond-Wolffa. Kaže se, da je specialni poslanik angleške kraljice dobil zeló obširne instrukcije, katere mu dovoljujejo, po razmerah in dispozicijah turških vladnih krogov, pri svojih razgovorjanjih s članovi turške vlade baviti se z vsemi vprašanji. On mora vender o vsaki posamični točki poročati v London. Zadeva se mora torej zavleči in turški ministri bodo najbrže razgovorjanja zavlekli do splošnih parlamentarnih volitev v Angleski, ker ne stavijo posebnega zaupanja v obstanek Salisburyjevega kabineta. Za Turčijo je bil Gladstonov kabinet še vender v toliko koristen, da se je kazal bolj voljnega, zapustiti Egipet, nego Salisburyjev kabinet. To je glavna točka vprašanja, in lord Salisbury se hoče ogniti govoru o tem.

Tudi v francoskih političnih krogih se veruje, da zdanje shode najmočnejših evropskih vladarjev vodijo mirni nagibi. O egiptovskem in afganskem vprašanju se bode pri teh shodih gotovo govorilo. Lord Salisbury nagibal se je od nekdanj avstrijsko-nemški zvezi, katero je konsolidirala berlinska pogodba. Spoštovanje orientalskih pogodb bilo je načelo torijev. Evropa izkazala je v tem oziru Angliji pravico. Anglija vender Evropi nasproti ne izvaja reciprocitete, ker v protislovju z vsemi pogodbami Egipet toliko časa zaseden drži. O tem so si vladarji jasni, in v tem, ko so pogodbe proti Rusiji obdržali v veljavi, je zdaj samo pravično, da se poženejo za koristi Turčije, Rusije, Evrope. Evropski mir bi prišel v nevarnost, če bi egiptovsko vprašanje ostalo še delj časa nerešeno.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Lienbacherjevo glasilo „Salzburger Chronik“ pričelo je zopet razpravljati o ustanovi **katoliškega središčnega kluba**. Na vprašanje: „Je-li katoliški središčni klub sovražen vladi in Slovanom?“ odgovarja: Ne! ter potem dalje piše: „Nekoliko več soli bi bilo vender le želeži držav-

Puška Jean Renaudova leži pred njimi na mizi. Iz druge cevi so bili vzeli naboj. Isto tako ležijo na mizi kroglice druga pri drugi na papirnatih koščekih, ki so krogliam bili v pribitko.

Kakor prej je tudi sedaj navzočen zdravnik, mirovni sodnik iz Saint-Iruna in župan frémi-courtski.

Stražmojster stoječ čaka, opirajoč se na svojo sabljo, da dobi skorajšnjih zaukazov.

Tretji žandar stoji pred zaprtimi durmi na levo.

Soba, v kateri leži mrlič, stoji na desno. Dva moža ga čuvata še zmerom.

„Žandar, pripeljite Jeana Renauda,“ zapove generalni prokurator.

Žandar odpre duri, da znamenje in Jean Renaud se pokaže na pragu. Žandar ga prime za roko ter ga pelje k mizi.

Nesrečnik je strašno bleđ, oči so mu brez svita; vidi se, da mož mnogo trpi. On spozna mirovnega sodnika in župana; žalostno ja pogleda. Potem se priklone pred drugimi gospodi, katerih ne pozna, čijih dostojanstvo pa ugane.

„Vi se imenujete Jean Renaud,“ prične instruktorski sodnik. „Vi ste bili vojak, oženili ste

nemu zboru. In ta kvas naj bi bil katoliški klub. Pa stal bo samostojno, se ne bode po polnem spojil z desnico, marveč se od slučaja do slučaja dogovarjal z vodji desnice. Kako more v takem položaji biti kako sovražno mišljenje proti večini in proti vladi, ne moremo uvideti; mi hočemo biti zavezniki, dokler se naši interesi ne križajo, a mi hočemo stati samosvojno, da se bodo Slovani z nami ravno tako pošteno poganjali za najvišje dobrote človeštva, kakor smo tudi mi pripravljeni, poganjati se za opravičene želje nižje, če tudi dražje vrste.“

Predarelski deželni odbor je sklenil predložiti deželnemu zboru postavni načrt o ustanovitvi nedeljskih šol.

Poljski list „Gazeta Narodova“ odločno odbija sumničenja, češ, da Poljaki hoté spraviti Avstrijo in Rusijo v sovraštvo. Nobeden Poljak ni se še izgovoril v temu zmislu, nobeden tudi ni tega mnenja, kajti ekonomični interesi Galicije zahtevajo mir.

Tuje dežele.

Shod vladarjev v Kromerizi pozdravlja se v **ruskih** listih z veliko navdušenostjo. Vsi listi priznavajo, da se bode pri tem shodu utrdilo prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo ter se zagotovil evropski mir. Pri tem shodu odstranilo se bode ono nezaupanje proti Rusiji, katero se je gojilo v nekaterih krogih. Ob enem se zagotavlja, da se bode Avstrija uverila, da se od ruske strani ni nikdar širila agitacija med njenimi slovanskimi rodovi.

Iz **Belgrada** se poroča, da namerava srbski finančni minister Vukašin Petrovič dve važni reformi. Jedna hoče po polnem preustrojiti finančno ministerstvo samo, druga pa zahteva ustanovitev okrožnih finančnih oblastev. Dotična predloga se uže izdeluje ter se bode prihodnji skupščini predložila.

Iz **Kahire** se poroča, da je egiptovski ministerski svet dne 14. t. m. sklenil, prositi Anglijo, naj prevzame pokroviteljstvo. Ta senačna vest se nahaja v sicer navadno dobro poučenem listu, kateri pa tudi večkrat prinaša gole izmišljotine — torej se mu ne more nikakor zaupati, dokler se vest ne potrdi tudi od drugih strani.

Iz **Kartuma** se poroča preko Kihere, da so se vršili dné 26. julija tam grozni, krvavi prizori. Nastal je upor. Uporniki napali so zakladno blagajnico, jo oropali, blagajnika pa umorili. Pri tem upor bil sta umorjena tudi, kakor uže znano, Mahomed el Kheir in Mahdijev naslednik Abdulla Kalifa el Taishi, ko sta se hotela boriti proti upornikom. Derviši zapustili so Berber ter se podali proti Dongoli.

„Standard“ poroča, da angleška vlada pričakuje v nekaterih dnevih važna poročila od petro-

se ter stanujete s svojo ženo v Civryu. Kako stari ste?“ — „Štirideset let imam.“ — „Vi ste zelo poznani v občini saint-irunski, kjer ste do sedaj bivali na dobrem glasu. Vi ste celo prebivalcem dobro služili ubivajoč škodljive deroče živali, zaradi česar so vas s častjo imenovali „volčjega ubijalca“. Oblastvo vas je odlikovalo s tem, da vam je dovolilo, da smete nositi puško tudi o času, ko je sicer prepovedano streljati divjačino. Vemo, da niste te naklonjenosti nikdar zlorabili ter nikdar niste bili divjaški tat. Danes pa, Jean Renaud, je proti vam velika, strašna obtožba. Podajte nam nadrobno sporočilo, kaj ste vse počenjali večerajšnji dan.“ — „Ob peti uri zjutraj šel sem od doma.“ — „S svojo puško?“ — „Da, milostivi gospod, s svojo puško. Slišal sem bil, da se je v gozdu seuevreskem pokazala volčica z dvema mladima. Prehodil sem ves les. Videl sem pač zverinsko sled, zverine same pa ne. Tudi gozd artemontski prehodil sem z aman. Volkovi niso čakali name. Užejal sem se bil ter gladen postal; zato sem si odpočil ter kosil v Artemontu.“ — „Ob kateri uri ste to občino ostavili?“ — „Okolo četrte.“ — „Ali niste šli na to domov v Civry?“ — „Ne.“ — „Zakaj ne?“ — „Imel sem opravek v

grajskega kabineta glede Zulfikarskega vprašanja. Ruska vlada dobila je baje že ponatančne topografske informacije o prepirnem ozemlju, katere pojasnjujejo po polnem položaj. Ruska vlada namerava svoje predloge tako spremeniti, da je pričakovati kmalu ugodne rešitve tega vprašanja.

Razne vesti.

— (Dar finskih dam carinji.) O priložnosti, ko sta ruski car in carinja obiskala Finlandijo, iznenadile so finske dame carinjo s posebnim darom. Izročile so ji namreč za nje otroke krasen čolnič iz brezovega lesa, obit z zlatimi žebli in ogrujen od znotraj s krasnimi pletninami. Tudi verige, na koje se čoln pripenja, so iz zlata. V tem čolnu pripeljalo se je devet krasnih finskih deklet carinji nasproti, da ji ga izročé. Vsaka iz med njih bila je oblečena v drugačno narodno obleko, kakor je po raznih provincijah v Finlandiji v navadi. Vse so bile hčere prvih finskih rodbin in so se odlikovale po nežni svoji mladosti in izvanredni milobi in lepoti. Dospevši do brega, na kojem jih je carinja pričakovala, pozdravile so visoko gospo, prav kakor je navada pri mornarjih, presentujoč ji namreč z vesli. — Čoln stal je 8000 finskih mark.

— (Očetova ljubezen.) Iz Meissena pripoveduje se o sledečem dogodku: Sinček nekega tukajšnjega gostilničarja padel je s težko obloženega voza in kolo šlo mu je čez stegno ter mu ga popolnoma zmečkalo. Vsi zdravniški poskusi, zaceliti dečku rano, bili so zaman; tudi to se ni posrečilo, da so skušali meso od operiranih oseb vložiti v rano, da bi se bilo priraslo. Oče nesrečnega dečka, ki je svojega otroka neizmerno ljubil, bil je ves obupan in naprosil je sam zdravnika, da naj njemu izreže iz telesa kos mesa ter naj še jedenkrat poskusi vložiti ga v rano. Zdravnik je to poskusil in ta poskus ni bil brez uspeha. Oče je operacijo srečno prestal, a tudi dečku se je rana z očetovim mesom kmalu zarasla in zacelila.

— (Prekanjeni mejni stražnik.) Da se je zadnji čas mejna straža v Rusiji zelo pomnožila, je znano. A da se navzlic temu tihotapcem sem in tja vender le posreči njih rokodelstvo, o tem priča naslednja dogodbica. Pretekli teden skušal je nek tihotapec z velikim zavojem obleke prekorati prusko mejo ter prodreti v rusko Poljsko. Ko stopa pazno čez nek grič, zagleda ruskega mejnega stražnika, kateri je na neki njivi repo pullil, se vé da brez dovoljenja gospodarjevega. Tihotapcu postalo je prvi trenotek vroče, a kmalu zasveti mu nekaj v zviti buči. Mesto da bi se skril, jame nad zasačenim vojakom kričati, kakor bi bil lastnik njive. Prestrašeni stražnik poda se v tek, a tihotapec za njim kričaje in zmerja ga, dokler mu ni izginil izpred očíj. Potem pa je počasi nadaljeval svojo pot smehljaje se in veseleč se nad vspehom svoje zvižaje.

— (Umor belokožcev v Afriki.) V Lizbono došla je vest, da so zamurci ob zahodnih obalah Afrike

pomorili mnogo Evropecev. Poročila od Št. Pavla de Loanda pripovedujejo, da je ondi kralj državnice Coanhama-Huilla na nagloma umrl. Zamurci, ki belokožcem pripisujejo moč čaranja, bili so prepričani, da so smrt njih kralja tudi le Evropeci s svojo umetnostjo proizročili, za to napadli so jih ter vsacega, kedor jim je prišel nasproti, brez usmiljenja pobili. Nek Anglež, Viktor Gerard, ušel je s svojo hčerjo, a dva njegova sina bila sta umorjena.

Domače stvari.

— (Nj. c. kr. visokost presvitla cesarčina Štefanija) potuje z mlado hčerko nadvojvodicco Elizabeto dné 24. t. m. v Miramare. Ob 6. uri zvečer gori omenjenega dné pelje se skozi Ljubljano, ne da bi se na kolodvoru vršil kak oficijelen pozdrav ali sprejem.

— (Odlikovanje.) Nj. Veličanstvo cesar izvolil je uradnemu slugi pri tukajšnji deželni sodnji, g. Franu Smoliču, povodom izprošenega umirovljenja podeliti srebrni križ za zasluge v priznanje njegovemu večletnemu, zvestemu in pohvaljenemu službovanju.

— (Imenovanje.) Kakor poroča telegram z Dunaja, imenovan je nadsodnijski svetovalec, g. Fran Kočevar, predsednikom deželne sodnije v Ljubljani. To imenovanje se bode gotovo po vsej Ljubljani pozdravljalo z velikim veseljem.

— (Deželni odbor kranjski) razglša naslednji razpis: Na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu pri Vipavi z dveletnim poukom in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih šest deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1885/86, ki se prične 1. novembra l. 1885. Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in ki so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali. Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in ponk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbeti. V šolo sprejmejo se tudi plačujoči učenci, kateri plačujejo po 33 do 50 kr. na dan za hrano in stanovanje in po 20 gld. šolnine na leto. Lastnoročno pisane slovenske prošnje se imajo do 20. septembra l. 1885. izročiti vodstvu deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu. Prošnjam priložiti je treba rojstni list, spričalo dovršene ljudske ali obiskovane srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župniško spričalo o lepem vedenju. Prošnjam za sprejem za plačilo je treba priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma oskrbnikovo, zadevajoč vzdrževanje učenca.

— (Petindvajsetletnica v Vipavi.) V 5. dan t. m. so 1860. l. posvečeni mašniki — trije eno leto poprej — 25letnico svojega mašništva obhajali v Vipavi, in sicer naslednji jubilarji: P. Luka Bogataj, kapucin v Škofji Loki; Matija Erjavec, dekan vipavski; Janez Gnezda, veroučitelj na ljubljanskih

mestnih šolah; Ignacij Gregorič, župnik tersteniški; Anton Hočevar, župnik pri sv. Lovrencu ob Temenici; Janez Juvan, katehet v Idriji; Jarnej Kosec, župnik v Škocjanu pri Turjaku; Jožef Krese, dekan kočevski.

— (Novi tabernakelj za šentvidsko ose mstoletnico) razstavljen je pri pasarji gosp. Zadnikarji na šentpeterski cesti. Stal bode nad 3000 goldinarjev.

— (Južna železnica in slovenščina.) „Fremdenblatt“ prinaša iz Gradca naslednji telegram: „Od strani slovenskih poslancev pričela se je burna agitacija proti južni železnici in njenim uradnikom. Občine, okrajni zastopi, društva i. t. d. se pozivljejo, naj vlagajo prošnje, da naj se južna železnica ali podržavi ali da vsaj vlada kakor pri državni železnici posreduje, naj ta železnica izpolni zahteve onega naroda, skozi katerega ozemlje držijo glavne in najvažnejše stranske proge južne železnice.“

— (Med kolesa prišel.) Iz Vevč se nam piše: Dne 18. t. m. spodletelo je osemnajstletnemu Josipu Kotniku iz Podgrada po mokrih tleh v tovarni za papir in padel je tako nesrečno, da se mu je roka vjela med dva kolesa, katera sta mu odtrgala tri prste na desni roki po polnem preč ter mu tudi drugo roko po polnem zmečkala. Reveža prepeljali so v ljubljansko bolnico. Po izjavi zdravnikov bode se mu morala roka najbrž odvzeti.

— (Mrtvega našli.) Z Rake v krškem okraji poroča se nam: Dne 16. t. m. našel je nek hlapec fanta Lojzeta Jakliča iz Jarčeka mrtvega na neki njivi. Ker je imel ta več udarcev na glavi, sumi se po pravici, da se je dogodil zločin in to tim bolj, ker je bil prej ta dan v neki gostilni v Slemenu pretep, katerega se je tudi ubiti udeleževal.

— (Utonil.) Iz postojinskega okraja poroča se nam, da je utonil 71 let stari posestnik Josip Novak iz Grivč. Mož se ga je bil malo nalezal in je v pijanosti zašel v vodo, v koji je našel mrzlo smrt.

— (Otroka podgane objede.) Iz Trsta se poroča: Predvčeranjim pustili so stariši svojo komaj 24 dni staro deklico Filomeno Kumer samo v stanovanju v starem mestu. Ko se je mati domov vrnila pokazal se jej je grozen prizor: Dve veliki podgani glodali sta obrazek njene hčerke; nos sta jej uže po polnem odjedli. Ko je mati zagrabila svoje dete, zbežala je jedna podgana, drugo pa je morala mati odtrgati s silo od otroka. Ta prizor omamil je tako mater, da je pala v nezavest ter prišla še le čez dolgo časa zopet k sebi. Dete prenesli so v bolnišnico, kjer je v groznih bolečinah umrlo.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Šolske hranilnice.

Pred kratkim se je poročalo, da vlada z vso resnostjo dela na to, da se kolikor možno kmalu uvedejo jednako poštnim hranilnicam tudi šolske hranilnice ter da se je dotični načrt predložil uže naučnemu

Terroiseu in v Frémicourtu tudi, kjer sem moral govoriti z mlinarjem. — „Od tu do Artemonta je skoro tri milje, moralo je torej biti okolo šeste ali sedme z večera, ko vas niso videli v Frémicourti, ampak na travniku seuillonske pristave. Se-li spominjate, da ste govorili z neko ženo, katera je delala v bližini pristave?“ — „Spominjam se.“ — „Ste-li imeli takrat puško saboj?“ — „Imel sem jo pri sebi.“ — „Nekaj kasneje srečali ste dva moža, s katerima ste rekli nekaj besedij. Oba moža trdita, da niste imeli saboj puške. Je-li to resnica?“

Jean Renaud se zgane; a obmolči.

„Vi ste v zadregi“, nadaljuje uradnik. „Da, tako je, takrat niste imeli puške seboj. Kje ste jo bili pustili?“

Nesrečnik vzdahne ter nagne glavo.

„Nu, govorite, odgovorite!“

„Ne morem odgovoriti, ne, ne morem.“

„Tedad pa hočem jaz namestu vas odgovoriti: Potem ko ste se pogovorili bili s ženo in predno sta vas srečala hlapec, imeli ste časa dovelj, da ste skrili puško.“

Obtoženec ostane videzno miren.

„Jean Renaud, pogledjte sim: spoznate li to orožje?“ — „Da.“ — „Je li to vaša puška, ona, katero sta našla žandarja v vašem stanovanju?“ — „Da.“ — „Na petelinu in roči (puškinem oblesji) je še nekaj zemlje; pa mi ne potrebujemo tega dokaza, da se uverimo, da je puška bila skrita, imamo še drugih dokazov. Vi ste se res bili napolnili v Terroise in se vrnili v Frémicourt, kjer ste šli v mlin. Takrat niste imeli puške. Po mlinarjevi izjavi zapustili ste ga ob deseti uri. Kaj ste delali potem?“

Jean Renaud molči.

„Jaz in ti gospodje poznamo vaš sistem, Jean Renaud; on je v tem, da nečete odgovarjati. Poslušajte me. Navzlic temu, da je vaše dosedanje življenje brez madeža, vender je vas zločin tako grd, da ne smete računati na nikakršno prizanesljivost sodišča, izvzemši, da se odkritosrčno kesate. Prvi dokaz kesu je: odkritosrčna izpoved. In ravno to odrekate!“

Oči Jean Renaudove napolnijo se s solzami.

„Le eno imam povedati“, odgovori tresočim glasom: „Jaz sem nedolžen!“

Instrukcijski sodnik nagubanči si čelo.

„Tako je tedaj? Ker vas vsi dokazi dušijo, pomagati si hočete s tajejem? Ponavljam vam: vaš sistem je aboten, in namesto, da vam bi koristil, pogubi vas po polnem.“ — „Jaz sem nedolžen!“ opetuje Jean Renaud. „Dalje ne morem ničesar reči!“ — „Vi se torej branite, povedati nam, kaj ste delali od desete ure zvečer dalje?“ — „Ne morem, ne morem!“ — „To se pravi, nečete. Dobro. Tedaj pa vam jaz hočem povedati: Vzeli ste puško iz skrivališča, potem ste svojo žrtvo počakali na cesti. Bližala se je v nameri proti Frémicourtu. Vi ste bili na levi strani, na travniku. Izstrelili ste naboj desne cevi svoje puške in mla-dega moža zadeli sredi prsi. Tukaj je krogla, katera ga je zadela: nje obitek, ki smo ga našli na mestu, kjer se je delo zgodilo, je jednega in istega časnika, kakor oni, kateri smo z drugo kroglo vred izvlekli iz puške. Ni več dvojiti mo-goče: Vaša je krogla, katera je zadela, vi ste, ki ste umorili! . . . Po storjenem delu je žrtva še dihal, da! celó poskusila je vstati. Tu ste se ji približali. Zakaj? Da bi ji vzeli denar ali drago-tine, ki jih je lahko imela pri sebi, da bi jo oropali!“

(Dalje prihodnjič.)

ministerstvu, katero bo izreklo svoje mnenje. Koj ko dá naučno ministerstvo dovoljenja za njih upeljavo, priče bodo poslovali.

Ugodni uspehi, katere so pokazale za kratkega ob- stanka poštne hranilnice, napotile so vlado do tega ko- raka. Ugodni uspehi poštne hranilnic so pač skoro da vsakemu znani. Pomnožile se niso le vloge, marveč tudi število vlagateljev, nasprotno pa je število izplačevanj proti vlogam primerno manjše, tako da ostane vedno še mnogo nedotaknene glavnice. Le zaupanje prebivalstva do poštne hranilnice je omogočilo, da se je olajšal in razširil oni promet, kateri je na korist malemu vlagatelju, kakor tudi trgovcu. Izplačevanja po kratki poti, brez posebnih formalnostij pokazale so praktično ve- ljavo, in narod se jih tudi v obili meri poslužuje. Uredba naših poštne hranilnic, katera se je po vzgledu angleških ravnala, je zdaj to uže za mnogo prekosila, ne da bi se bilo s tem prometu kaj škodovalo, naopak le pomnožil se je.

Kakov je načrt o šolskih hranilnicah, ni nam še znano, gotovo pa se bo bistveno opiral na uredbo poštne hranilnic. To vsaj sklepamo iz načrtov, po ka- terih poslujejo šolske hranilnice uže delj časa po dru- gih deželah. Kjer so upeljane uže šolske hranilnice, naročeno je večinoma učitelju oskrbovati jih; pri nas pa, v kolikor je zdaj znano, ne bode učitelj primoran ustanoviti in oskrbovati šolske hranilnice, a mi gojimo za trdno nadejo, da ne bode nobeden učitelj odrekel svoje pomoči. Nudila se mu bode pri tem poslu naj- lepša prilika, da bode navajal mladino k varčnosti ter s tem postavljaj temelj boljšim časom, temelj narod- nemu napredku, blagostanju. Varčnost je jeden glavnih pogojev za povzdigo narodnega blaga.

Konečno naj omenim še vesele prikazni, da je uže zdaj, odkar so upeljane poštne hranilnice, mnogo učiteljev trudilo se v istini požrtvovalno, da so šolarje nagovarjali k štedenju, da so oskrbovali uže tako rekoč šolske hranilnice, nakupavajoči poštne znamke, karte in knjižice poštne hranilnic. Posel je res težaven, a zavest, da se s tem koristi narodu v pozne rodove, bode za učitelja malo plačilo.

Na delo torej, dragi tovariši! Dokler niso upe- ljane še šolske hranilnice, skrbimo, da bode mladina svoje od staršev in dobrotnikov jej darovane novčice vlagala v poštne hranilnice ter se vadila varčnosti. Ugoden uspeh ne izostane.

Ljudski učitelj.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 21. avgusta. „Wiener Zeitung“ ob- javlja: Nadsodnije svetovalec, Fran Ko- čevar, imenovan je predsednikom de- želne sodnije v Ljubljani.

Praga, 21. avgusta. Načelnik židovske zveze, Lichtenstern, izrazil je v imenu židov v Česki novemu nadškofu voščila. Nadškof odgovoril je, da si smatra v dolžnost, da podpira konfesijonelni mir ter da hoče v tem zmislu tudi delovati.

Berolin, 21. avgusta. Tarfina komisija tele- grafске konference sprejela je z veliko večino si- stem jednotnega tarifa za terminalni in transitni promet.

Dunaj, 20. avgusta. Cesar obiskal je kraljico Izabelo, katera je bila na obisku pri cesarjeviču in cesaričini v Laxenburgu.

Dunaj, 20. avgusta. Občni zbor Severne že- leznice potrdil je z vsemi proti dvema glasovoma pogodbo z vlado ter pooblastil ravnateljstvo za vse naredbe, katere bi bile potrebne za izvedbo pogodbe.

Petrograd, 20. avgusta. Pri predvčeranjim slavnostnem obedu so Nj. veličanstvo car in velika kneza nosili avstrijske redove. Ko je car napil Nj. veličanstvu avstrijskemu cesarju, zasvirala je godba avstrijsko himno, katero so vsi navzočni stoječi poslušali.

Pariz, 20. avgusta, po noči. V Toulonu je včeraj v pomorski bolnici umrla jedna oseba na koleri. — V Marseillu umrlo je 23 oseb na koleri.

Pariz, 20. avgusta. V Španiji kolera pojema; včeraj je umrlo samo 110 oseb.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Atene, 20. avgusta. Turčija izrekla je Grški svoje obžalovanje ob dogodku na Jurijev dan; s tem je ta zadeva poravnana.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 21. avgusta.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82 85
„ „ „ srebren	83 55
Zlata renta	108 95
5% avstr. renta	99 85
Delnice narodne banke	873 —
Kreditne delnice	286 —
London 10 lir sterling	124 80
20 frankovec	9 90
Cekini c. kr.	5 91
100 drž. mark	61 25

Uradni glasnik

z dne 20. avgusta.

Eks. dražbe: V Kostanjevici zemljišča Lize Kova- čič od tam (3920 gld.) dne 2. septembra, 30. septembra in 4. novembra. — V Ljubljani posestvo Martina Finca z Klanca (1212 gld.) dne 19. avgusta, 19. septembra in 21. oktobra.

Tujci.

Dne 19. avgusta.

Pri Mallēt: Hüller, želez. nadzornik; Sevič, Behofschitz, potov., in Einsiedl, z Dunaja. — Fritz, trgovec, iz Po- reča. — Körösi, trgovec, iz Gradca.
Pri Slonu: Uhlmann, trgovec, iz Berolina. — pl. Tausch, lajtenant, iz Monakova. — Mayer, drž. pravdnik, s sinom, iz Eichstäda. — Kolomies z Dunaja. — Gausterer, ekonom, in Jakša, zaseb. uradnik, iz Kremsa. — Fuks in Buchbinder, potovalca, iz Prage. — Parisini, c. kr. major, iz Trsta. — Leipnik, potov., iz Siseka. — Zech- ner s hčerjo, iz Brežic.
Pri Južnem kolodvoru: Ehrenburg, dijak, iz Lipsije. — Mohr, c. kr. nadlajtenant, z Dunaja. — Sajatović, kralj. poštni uradnik, s soprogo, iz Zagreba.
Pri Avstr. carji: Putrich, trg. soproga, in Nussner, urad. soproga.

Umrli so:

Dne 19. avgusta. Rudolf Terdina, trgovčev sin, 15 mes., Stari trg št. 17, želedečni in črevesni katár.

V civilni bolnici:

Dne 14. avgusta. Gregor Bonča, delavec, 27 l., pre- tres notranjih organov.

Dne 16. avgusta. Fran Alešovec, delavec, 25 l., tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura	Vetrovi	Nebo	Mo- krina v mm
20. avg.	7. zjutraj	733.79	12.6	sv. sl.	obl.	0.00
	2. pop.	733.24	19.4	svzh. sl.	d. js.	
	9. zvečer	733.17	14.4	sv. sl.	„	

Znižana cena

Uljudno naznanjava, da se knjižnica

Werand de Graz.

Zgodovinsko - rodoslovna razprava.

Spisal Davorin Terstenjak,

zdaj za znižano ceno po 30 kr. za jeden iztis dobiva, po poštni nakaznici naročene prosimo za poštino 5 kr. dodati. (124) 4—1

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjižarna v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Znižana cena

V založništvu našem izšla je na svetlo knjiga:

Saljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik
učitelj.

12 pol v 8. Mehko vezana stane 60 kr.,
franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.

Poddružnica c. kr. priv.

avstr. kreditnega zavóda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

v bankovcih

za 4 dni odpovedbe 3 1/4 od sto
» 8 » 3 1/2 » »
» 30 » 3 3/4 » »

v Napoleondorih

30dnevna odpoved 3 od sto
3mesečna 3 1/4 » »
6 » 3 1/2 » »

Oddelek za giro

v bankovcih 2 1/2 proc. obresti za vsako vsoto,
v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Ino- most, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez troškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/2 proc. provizije.

Posojila

na poroštevna pooblastila (warrants), pogoji po do- govoru;
proti dovoljenemu kreditu v Lon- donu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestj na leto do svote 1000 gld.,
za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36—18

V Trstu dne 1. oktobra 1883.

V

Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjižarni
se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: Deseti brat. Cena 1 gld.

II. zvezek: Pripovedni spisi: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slo- venca. — Cena 70 kr.

III. zvezek: Pripovedni spisi: Do- men, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovskva sodba. — Cena 70 kr.

IV. zvezek: Pripovedni spisi: Tiho- tapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 32

Razno blago za pletenje in tkanje dr. Gustav Jaegera

normalno perilo, nogovice, žoki,
plavarske hlače, znojni telovniki,
rokavice,

jopiči za gospé

ki se nosijo vrh obleke itd., v velikem izbiri in po
najnižjih cenah pri

C. J. Hamann-u

Mestni trg. (52) 17

Oznanila

in reklame za vse časopise, strokovne
novine in koledarje domačih in tujih dežel
preskrbava reellno in najceneje uže celih
27 let obstoječa najstarejša firma Avstro-
Ogerske v tej stroki: A. Oppelk na Du-
naji (Stadt, Stubenbastei Nr. 2).